

Proposta didàctica exposició

INTRODUCCIÓ

Amb l'exposició itinerant 'Refugiats, per què?' des de Fundipau volem contribuir a fomentar la reflexió sobre dues les principals causes que hi ha darrere la crisi de refugiats dels últims anys: l'armamentisme i la guerra.

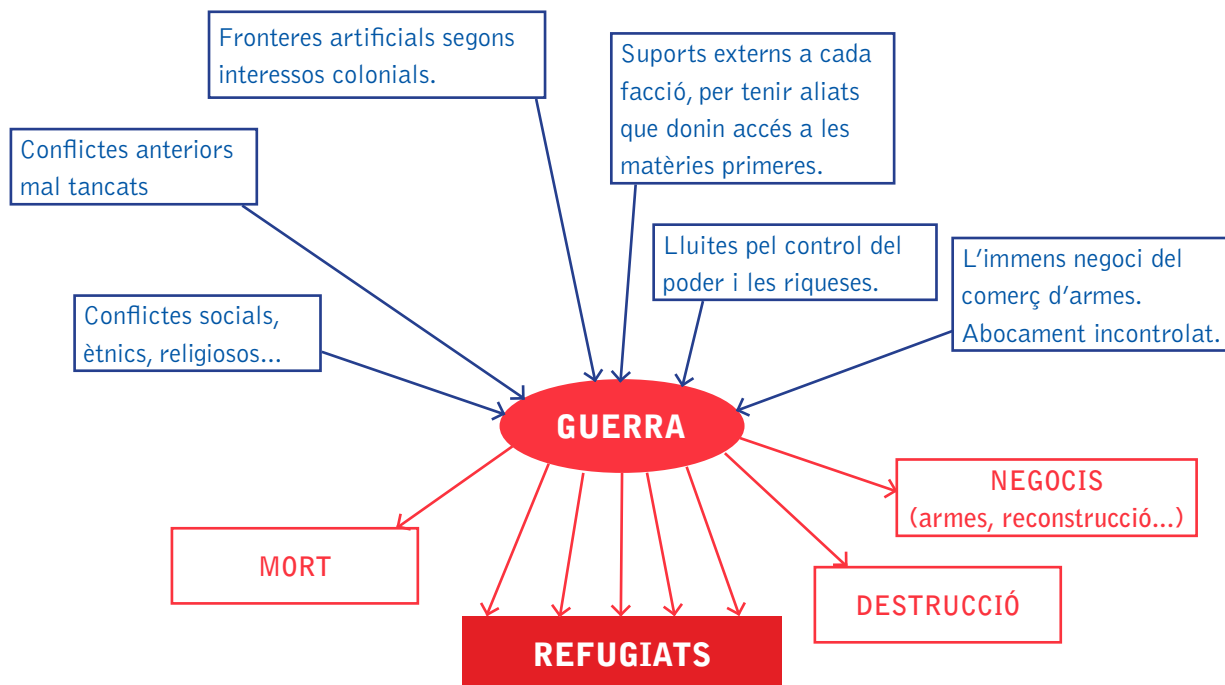
Per tal de poder aprofundir sobre el tema amb estudiants de cicle superior de primària, d'ESO i de Batxillerat, tant si han vist l'exposició com si no, hem preparat una proposta didàctica per treballar a l'aula. El document inclou cinc fitxes, basades en una selecció dels plafons de l'exposició, orientades a la reflexió, al debat i a la mobilització dels alumnes.

OBJECTIUS

- Conèixer i debatre sobre les causes reals que empenyen centenars de milers de persones a fugir de casa seva.
- Reflexionar sobre com incidir sobre aquestes causes per aconseguir que mai més ningú es vegi obligat a abandonar la seva llar.

Hi ha refugiats perquè hi ha guerres

La crisi de refugiats no és una catàstrofe natural, ni una desgràcia casual imprevisible, ni una fatalitat. És un resultat fruit de diverses causes.

La guerra

És el trist final d'un mal camí farcit d'errors, perversitats i sofriments. És la gran plaça dels horrors on la crueltat, la malignitat i el sofriment són preparats, provocats i realitzats. És el resultat de molts mals i dolors anteriors i és la causa de molts mals i dolors posteriors.

Els refugiats en són una conseqüència. Voler aturar l'allau de refugiats amb tanques de tot tipus mentre continuem alimentant-ne la font, és una doble crueltat. Davant la gravetat de les conseqüències el que cal fer és:

- 1) Atendre les víctimes amb urgència, amb dignitat, amb justícia.
- 2) Estroncar la font de noves víctimes aturant-ne les causes.

Preguntes per al debat

- 1) Per què creus que es fan les guerres?
- 2) Qui hi surt guanyant quan hi ha guerra?
- 3) La guerra és una solució o és un problema?
- 4) Com es pot posar fi a una guerra?
- 5) Qui són les principals víctimes en un conflicte armat?
- 6) Què faries si avui hi hagués una guerra al teu país?

Armes: el fuel dels conflictes

'Darrere de gairebé cada refugiat hi ha un venedor d'armes'

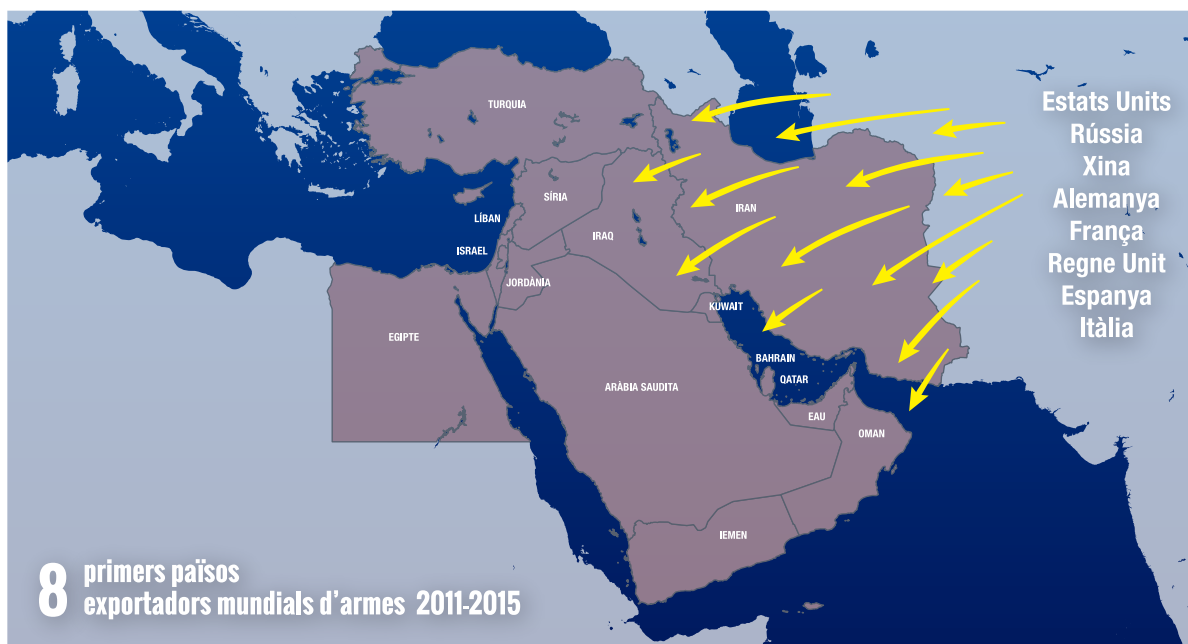
Peter Nobel, exsecretari General de la Creu Roja de Suècia (1991 - 94)

Les grans exportacions d'armes fetes a l'Iraq i a Síria abans del 2014 amb l'excusa de combatre l'autoanomenat Estat Islàmic (EI), van tenir l'efecte contrari: a causa de la situació caòtica de la zona, moltes de les armes van acabar en mans de l'EI i van facilitar el seu avanç.

D'altra banda, el desorbitat creixement de les exportacions d'armes dels darrers anys a països de l'Orient Mitjà que intervenen en el conflicte, i les transferències als diversos grups armats que combaten a la zona, han aportat més combustible a un conflicte descontrolat. La conseqüència: un gran nombre de víctimes i l'èxode de milions de persones que fugen de la mort.

Entre els períodes 2006-2010 i 2011- 2015, les importacions d'armes a Orient Mitjà han crescut un 61%. A l'Àrabia Saudita el creixement ha estat del 275%. Espanya es el tercer proveïdor de l'Àrabia Saudita'

Mapa de l'Orient Mitjà. Font: SIPRI

En aquest enllaç hi trobareu informació sobre les tendències en la despesa militar mundial el 2015.

www.sipri.org/sites/default/files/EMBARGO%20FS1604%20Milex%202015.pdf

En aquest enllaç hi trobareu els informes de seguiment de les vendes espanyoles d'armes fets per Amnistia Internacional, Fundipau, Greenpeace i Oxfam Intermón.

<http://fundipau.org/informes-de-seguiment-de-la-llei-fets-per-les-ong/>

Preguntes per al debat:

- 1) Com eren les guerres en el passat? Quin tipus d'armes s'utilitzaven?
- 2) Qui són les principals víctimes en un conflicte armat avui?
- 3) Creus que és rentable el negoci de les armes? Per què?
- 4) Els 8 principals països exportadors d'armes estan en guerra?

Si els Estats continuen fent el que fan, si la ciutadania ens hi resignem o, pitjor, ho aplaudim, d'aquí 5 anys a FundiPau farem una altra exposició on parlarem de 70 milions de refugiats i desplaçats en comptes dels 65 milions que són ara.

En canvi, si els Estats modifiquen les prioritats, poden fer molt més:

- Prevenir les guerres, en lloc d'esperar a que esclatin i mirar de treure'n profit
- Enfortir la governabilitat mundial i fer-ho en clau democràtica
- Comprometre's a vetllar pel compliment dels Drets Humans i a reclamar als altres que també ho facin
- Apostar pel desarmament i el control del comerç d'armes
- etc.

Però si els ciutadans no ens movem, els Estats encara ho faran menys. La recent aprovació del Tractat sobre Comerç d'Armes (TCA) és gràcies a l'esforç, durant 20 anys, de moltes persones i ONG. Segurament, si ja existís des de fa 10 anys, ens hauríem estalviat bona part de la brutalitat de la guerra a Síria.

Fem que el TCA sigui útil per evitar nous drames en el futur.

Estiguem a sobre dels Estats per tal que el compleixin!

Trobareu més informació del Tractat sobre Comerç d'Armes a www.fundipau.org/tca

Preguntes per al debat:

- 1) Com es poden prevenir les guerres?
- 2) És possible un govern mundial? Com hauria de ser?
- 3) Com es podrien difondre i fer complir de forma efectiva els drets humans?
- 4) Com es pot avançar cap al desarmament?

Una obra amb 4 actors

En el primer pla d'aquest drama hi ha les

Víctimes

Milions de persones que fugen de la mort i la destrucció, que ho han perdut tot i que es troben sense futur.

Però no podem oblidar que hi ha víctimes perquè hi ha

Botxins

Responsables directes de la destrucció i la mort i responsables encoberts, que han provocat aquesta situació buscant el lucre, fer negoci o ampliar les seves àrees de poder i que continuen lucrant-se amb el negoci de les armes o amb el de les màfies, traficants del dolor.

Víctimes i botxins són possibles perquè hi ha una immensa majoria de

Espectadors indiferents

Parapetats en les petites comoditats, pors i interessos, miren cap a una altra banda. Aquesta actitud els fa consentidors de la situació.

Per sort també apareix un quart grup d'actors, persones i organitzacions que trenquen la indiferència i s'erigeixen en

Compromesos amb la dignitat

Gent, sovint ben humil, que ofereix els seus recursos per mitigar el dolor, per acollir, per acompanyar. Són aquells que mai accepten un *jo no hi puc fer res*. Són poderosos punts de llum en mig d'una gran foscor, focs que escalfen, sostres que resguarden. Són els autèntics constructors del futur, de futurs.

Preguntes per al debat:

- 1) En quin paper et situes tu? Per què?
- 2) Com podem contribuir a convertir els botxins en persones compromeses amb la dignitat?
- 3) Els espectadors indiferents, per què ho són?
- 4) Com podem fer que es comprometin?

Aquest poema es pot llegir de les dues maneres.

Refugiats

No necessiten la nostra ajuda
Per tant, no em diguis que
Aquestes cares demacrades podrien ser la teva o la meva
Si la vida ens hagués tractat diferent
Els hem de veure pel que realment són
Oportunistes i aprofitats
Vagarosos i ganduls
Amb bombes sota les mànigues
Assassins i lladres
No són
Benvinguts aquí
Els hem de fer
Tornar allà d'on venen
No poden
Compartir el nostre menjar
Compartir les nostres llars
Compartir els nostres països
En comptes d'això, diem:
Construïm un mur per mantenir-los fora
No està bé dir
Són persones com nosaltres
Un lloc només pot pertànyer a aquells que hi han nascut
No siguis tan estúpid com per pensar que
El món es pot mirar d'una altra manera

Autor: Brian Bilston (www.brianbilston.com)

Preguntes per al debat:

- 1) Quin creus que és el sentit correcte en què s'ha de llegir aquest poema? Per què?
- 2) On aniries si ara haguessis de marxar de casa perquè al teu país hi ha guerra? Per què?
- 3) Com voldries que t'acollissin al teu país de destinació?